

SLAVIC LINGUISTICS SOCIETY A JEJ 18. KONFERENCIA V BRATISLAVE

Linguista sum; linguistici nihil a me alienum puto
(Roman Jakobson)

Výrok Romana Jakobsona parafrázujúci známy citát z komédie Publia Terentia Afera vystihuje ducha dnes už dvadsaťročnej medzinárodnej vedeckej spoločnosti *Slavic Linguistics Society* (SLS), ktorá ho ako svoje motto uvádza aj na svojej webovej stránke (<https://slaviclinguistics.org/about>). Spoločnosť podporuje medzinárodnú komunitu vedcov a študentov venujúcich sa slovanským jazykom a vo všetkých svojich aktivitách sa usiluje byť čo najotvorenejšia k rôznym školám, výskumným oblastiam, prístupom a teóriám – a teda neodmieta nič, čo je lingvistické.

Spoločnosť vznikla v roku 2004 na podnet účastníkov výročného stretnutia American Association of Teachers of Slavic and East European Languages (AATSEEL) vyplývajúci z už dlhšie prebiehajúcich diskusií o potrebe širšie zameranej vedeckej platformy so zameraním na slovanskú lingvistiku. Tieto diskusie sa spájajú aj s konferenciou *Formal Approaches to Slavic Linguistics* (FASL), ktorá sa od roku 1992 pravidelne koná na rôznych univerzitách v USA a v Kanade. Konferencia FASL sa zameriava najmä na otázky formálneho opisu slovanských jazykov a bola preto vnímaná ako tematicky vyhranená. Z potreby vytvoriť platformu so širším tematickým záberom, ktorá by zahŕňala viaceré aspekty výskumu slovanských jazykov a zároveň ich prepojila s oblasťami všeobecnej lingvistiky, vznikol už v roku 1993 časopis *Journal of Slavic Linguistics* (vychádza vo vydavateľstve Slavica Publishers v Bloomingtone), ktorý sa od roku 2006 stal a dodnes je oficiálnym vedeckým časopisom spoločnosti SLS. Jeho cieľom je „služiť celej populácii slovanských jazykovedcov bez ohľadu na teoretickú orientáciu alebo tému výskumu“ (Franks 2015, s. 189).¹

Za vznikom časopisu, ale aj spoločnosti SLS nie sú, samozrejme, asociácie a konferencie, ale konkrétni ľudia. Za mnohých je potrebné spomenúť meno profesora Stevena Franksa z Univerzity v Bloomingtone, ktorý bol autorom myšlienky vytvorenia časopisu (a od roku 1997 aj jeho hlavným redaktorom), ako aj založenia SLS ako spoločnosti lingvistov z rôznych krajín a vedeckých slavistických inštitúcií.

Dnes je *Slavic Linguistics Society* širokým medzinárodným spoločenstvom združujúcim takmer 350 slavistov z rôznych krajín Európy, Ameriky a Ázie a jej

¹ Franks, Steven (2015): The Slavic Linguistics Society Comes of Age. In: *Journal of Slavic Linguistics*, roč. 23, č. 2, s. 189 – 196.

aktivity sú zamerané na široký lingvistický výskum a propagáciu slovanských jazykov. Spája akademické pracoviská v Európe, Severnej Amerike a Ázii, a to najmä prostredníctvom svojich každoročných konferencií, ktoré sa konajú od roku 2006 v rôznych krajinách na pôde vybraných univerzitných alebo akademických pracovísk, ktoré sa na príprave konferencie organizačne podieľajú. V minulosti sa konferencie konali v Severnej Amerike (Bloomington, Columbus, Chicago, Lawrence, Seattle, Toronto, Eugene, Champaign, Provo), v Európe (Berlín, Zadar, Aix-en-Provence, Szczecin, Heidelberg, Ľublana, Postupim, Bratislava) a raz aj v Ázii, v japonskom Sappore. V minulom roku spoločnosť oslávila 20 rokov svojej existencie a v roku 2025 sa bude v talianskej Verone konať už jej 20. výročná konferencia (<https://sites.google.com/view/sls20verona/home>).

Týmto špeciálnym číslom *Jazykovedného časopisu* si však chceme pripomenúť 18. ročník konferencie tejto spoločnosti, ktorý sa konal v dňoch 24. – 26. augusta 2023 v Bratislave na pôde Filozofickej fakulty UK v Bratislave a ktorej hlavným organizátorom bol Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, v. v. i., a spoluorganizátorom Studia Academica Slovaca – centrum pre slovenčinu ako cudzí jazyk Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Na tejto bratislavskej konferencii odzneli štyri plenárne prednášky významných pozvaných hostí: profesorka **Laura Alexis Janda** z University v Tromsø, profesorka **Martina Ivanová** z Prešovskej univerzity, profesor **Stefan Michael Newerkla** z Viedenskej univerzity a profesor **Mark Richard Lauersdorf** z Univerzity v Kentucky. Práve ich plenárne príspevky prinášame v tomto špeciálnom čísle *Jazykovedného časopisu* v rozšírenej podobe.

Okrem nich však na konferencii v priebehu troch dní a v troch sekciách odznelo viac ako 80 príspevkov z rôznych lingvistických oblastí a metodologických zameraní, medzi ktorými dominovali oblasti gramatiky (so zameraním najmä na aspekt a kategóriu vidu alebo modálnosť, ale aj iné kategórie) a syntaxe (v prepojení s otázkami slovosledu a pozície enklitik), svoje zastúpenie mali aj oblasti lexiky a jej slovníkového spracovania, ako aj fonetiky a fonológie. Takmer všetky štruktúrne orientované príspevky prinášali nové poznatky a výsledky výskumov jazykovej dynamiky a variability reflektovanej v komunikácii a reálnych rečových interakciách. Okrem toho boli bohato zastúpené rôzne témy z oblasti sociolingvistiky, sociálnej lingvistiky a pragmalingvistiky, ďalej jazykovej politiky a jazykového plánovania, ako aj jazykových ideológií. Nechýbalo ani zastúpenie diachrónnych pohľadov do minulosti a vývinu slovanských jazykov a praslovančiny, a širšie koncipované jazykovokulturologické a etnolingvistické témy. V sumarizácii bohatého tematického spektra nemožno obísť predstavenie nových technológií a ich využitie vo výskume a vyučovaní slovanských jazykov. V samostatných sekciách sa konali dve panelové diskusie tematicky zamerané na 1) ukrajinský jazyk a jazykovú situáciu na Ukrajine (s názvom *The Ukrainian language today: Issues of history, sociolinguistics, and*

areal typology), ktorej predsedal Andriy Danylenko (Pace University v New Yourku, USA) a 2) binominálne konštrukcie substantív v slovanských jazykoch (*Actional features of nouns: The case of binominal constructions with classifierlike nouns in Slavic languages and beyond*) pod vedením Marca Biasia (Univerzita v Modene, Taliansko) a Alessie Lacroce (Tre Univerzita a Univerzita Sapienza v Ríme, Taliansko). Program konferencie a zborník abstraktov² sú stále prístupné v archíve Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV (https://www.juls.savba.sk/attachments/sls_2023/PROGRAM_2-1.pdf) a na webovej stránke spoločnosti SLS.

Podujatie navštívilo viac ako 150 domácich i zahraničných lingvistov z 25 krajín vrátane USA, Číny, Japonska, Južnej Kórey, Izraela a Nového Zélandu. Za jeho úspešným priebehom stojí úsilie organizačného tímu Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV, v. v. i., spoluorganizátora podujatia Studia Academica Slovaca – centra pre slovenčinu ako cudzí jazyk FF UK, ako aj výboru spoločnosti Slavic Linguistics Society. Špeciálne číslo časopisu je tak vyjadrením vďaky všetkým organizátorom za organizačnú prípravu a finančnú podporu, ale aj všetkým účastníkom konferencie, ktorí sa prišli podeliť o výsledky svojich výskumov. Osobitne sa chceme poďakovať plenárnym prednášateľom a prednášateľkám za ochotu poskytnúť ich referáty v podobe vedeckých štúdií pre náš časopis. Dúfame tak, že toto číslo bude nielen pripomienkou 18. konferencie SLS, ale aj motivujúcim podnetom k účasti na jej budúcich konferenciách.

Gabriela Múcsková

² *Book of Abstracts: 18th Annual Meeting of the Slavic Linguistics Society (SLS-18)*. Ed. M. Zumrik. Bratislava: SAP – Slovak Academic Press, 2023.